

ATUARFIGA

Sivissusaa: lektionit 3-4

Klassinut: 1.-4. klassinut

Atuartut allassinnaanermi killiffitsik aallaavigalugu tunngavilersuillutik, atuarfimmi sumiiffiit nuannarisatik pillugit titartaallutillu allaaserinnissapput.

Allannerup siunertaa

- Tunngavilersulluni allaaserinnineq ilisimasaqarfigilissavaat (allaaserinneriaaseq)
- Tunngavilersuilluni oqaaseqatigiiliorneq ilinniassavaat (allannermi ilusilersuineq)
- Oqaaseqatigiiliornermi oqariartuuteqartut allannermi ataqatigiilersitsineq (allannermi pilersitsineq)
- Oqaaseqqat oqaluutillu atorlugit allaaserinnineq ilinniassavaat
- Oqaatsit annikitsortai soorlu naqinnerit - nipaas - ataqatigiinnerat aamma naqinnerit allanneri pingaernerutillugit ilisimassagaat

Malugiuk! Oqariartuuteqartoq tigussissarlu ersarissarneqassapput (takuuk *takutitsineq aamma saqqumersitsineq*).

ALLANNGINNERMI

Sammissamut ilisaritsineq, oqaloqatigiinneq ilisimasanillu avitseqatigiinneq

- Quppersagaaraq allattarfissuarmut allassavat, atuartullu atuarfik pillugu quppersagaaraliussapput.
- Atuartut oqaloqatigineqassapput, quppersagaaraq sunik imaqarsinnaanersoq, ukulu apeqqutit iserfigineqassallutik:
 - Quppersagaaraq sunaava, aamma sumut atorqartarpa?
 - Quppersagaaraq ilisimasaqarfigivisigit? Takunikuusi? Atuartut marlukkaartillugit isumasioqatigiisinnegassapput. Siunnersuutit allattarfissuarmut allanneqassapput
 - Quppersagaaraq sunik imaqartarpa aammalu suut imarigunigit pitsaanerussava? **Malugiuk!** naqitanik paasissutissanik nassarnissat takornarissanut ussasaarutaasinnaapput (ass. illoqarfimmut, sammissassanut, quppersagaqqanik) oqaloqatigiinnermi sakkussaasinnaasut

Assersuutit plakatilu takutinneqassapput

- Ilanngunneqartuni marlunni arlaat ataaseq (imaluunniit tamaasa) atuartunut *assersuut 1* takutiguk (qupp. 5-6) = killifiik sungaartoq (ajornannginneq), *assersuut 2* (qupp. 7-8) = qorsuk aamma killiffik tungujortoq (ajornassusaa naammginartoq ajornarnerlu). **Malugiuk!** Quppersagaaraliassaq toqqakkat illugiisillugit anilatsissavat. Quppersagaaraliariuk nassarlugulu.

- Atuartunut assersuutit allatat skærmikkut saniatigullu quppersagaqqat takutikkat, ersarissassavat quppersagaqqami suut oqaatsit assitaalu atorqarnerisut:
 - Atuakkanik atorniartarfimmi soqarpa?
 - Atuakkanik atorniartarfimmi susoqarsinnaava?
 - Sooruna atuakkanik atorniartarfik taamak ilorrisimaarnartigisoq?
- Plakati anilatsiguk atuartunullu takutillugu, tulliessaarneri qanoq innersut pingaartillugit takutissavatit.

ATUARFIGA

Ataatsimoorussamik isumassarsioqatigiinneq qulequtaralugu atuarfimmi ilorrisimaarnartut suunersut

- Atuartut ilorrisimaarnartut pillugit oqaloqatigikkat atuarfimmi piffiit suut nuannarineraat (silami atuarfiullu iluani) - sooq taakku nuannarineraat (ass. arsartarfik, pinguartarfik, aula, timersortarfik), kisianni aamma sumiiffiit aalajangersimasut (ass. anitsiartarfik, pinguartarfik, majuartarfiit).
- Allattarfissuarmut atuartut sumiiffiit qanoq misigeneraat naatsunguanik allanneqassapput (ass. nuannersoq, eqqissisimanartoq, iluarusunnartoq, pissanganartoq, taartoq).

Atuarfimmi sumiiffiit aallaavigalugit agguataarneq aamma oqaatsinik ikiutinik ujaasineq

- Atuartut sumiiffik allaasererusutatik toqqassavaat. **Malugiuk!** Periarfissat amerlanissaat eqqumaffigineqassaaq, kisianni atuartut nuannisarfiginissaat pingaernerutinneqassapput.
- Oqaatsit ikiutit pingasunngorlugit kopiissapput qiortarlugillu. Klassip iluanut torsuusamullu ilorarneqassapput, atuartut ujaasissapput. **Malugiuk!** Oqaatsit ilai oqaatsini ikiutini allaqqanngitsut allaffussanut imaqqanngitsunut allassinnaapput suliamullu ilanngullugit.

Anillatsitsigit allaffissallu atuartunut takutillugit

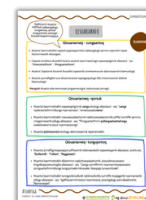
- Allaffissat sungaartoq, qorsuk imaluunniit tungujortoq (*atuartunut 1-4*) atuartut killiffii aallaavigalugit toqqaagit
- Allaffissat (qup. 9-15) illugiisillugit anillatsinneqassapput, quppersagaqqatut iluseqassammata
- Allaffissat atuartunut takutikkat. Atuartut killiffii aallaavigalugit allaffissat arlaat sungaartoq, qorsuk imaluunniit tungujortoq toqqaruk.
 - Atuarfik pillugu titartagaq, aqqa ilisarnaataalu (quppersagaqqap saqqaani tunuanilu)
 - Allaaseriuk inimi sumiiffimmi tassani susoqartarnersoq, sooruna ilorrisimaarnarnerusoq (quppersagaqqap iluani)
 - Qulequtaq (ini sumiiffik) taassumalu titartagartaa (quppersagaqqap iluani)
 - Misiginikuusaq nuannersoq pillugu allanneqassaaq titartarneqarluniluunniit (saqqaani tunuanilu)

Eqqaamajuk! Atuartut allalinnginnerini quppersagaaranngortinneqariissammat.**Utertitsiviginneq**

- Atuartut suliassikkat allassinnaanerannut killiffiat aallaavigalugu *Ilinniartitsisunut 3* atorlugu qalipaatinut inississorneqassapput.

Allannermik eqqartueqatigiisitsineq

- Suliap ingerlanneranni allannermik eqqartueqatigiinnermik pilersitsigit:
 - Assersuummik nassaarit, atuartut isumassarsiorfittut atorsinnaasaannik takutitassannik.

Kukkuersuineq aamma naqqissuinerit

- Suut allanneqassanersut takutinniarlugit *Ilinniartitsisunut 4* atuartunut takutiguk.

Takutitsineq aamma saqqummersitsineq

- Suliap saqqummersinneqarnissaanut periarfissat assigiinngitsut akornanniittumik toqqaagit:
 - Meeqerivimmut pulaaritsi quppersagaarlu takutillugu atuarlugulu
 - Quppersagaaraq kopeeruk atuarfiullu qanittuaniittunut agguallugu. Illoqarfiup atuakkanik atorniartarfia aamma ilanngussinnaavat
 - Kopeeruk atualernissamullu allatsittussanut tunniussassanut ilanngullugu
 - Quppersagaaraq klassimi, torsuusani, atuakkanillu atorniartarfimmi takutitassatut saqqummeruk

Malugiuk! Punktik kingullit pingasut sularinerinut siunertap suunera siunertaanera allassavat.

Utertitsinermi atuartut killiffitsik aallaavigalugu sungaartoq, qorsuk tungujortorlu atorlugit taparserneqarsinnaapput

UTERTITSIVIGINNINNEQ

ALLANNERMI

Utertitsivigininneq - sungaartoq

- Atuartut kaammattukkit oqaatsit pappiaqqamiittut aallaavigalugit aamma naqinnerit nipaap ilisarisinnaasatik allasagaat
- Oqaatsit ataasiakkaat akuerikkit kisianni atuartut kaammattukkit oqaaseqatigiinnik allasasut - ass. "Timersortarfimmi", "Pinnguartarfimmi"
- Atuartut Oqaatsinik ikiutinik oqaaseqatigiinnillu oqaasertaqarnerusunik allannissaannik ilitsersuutikkit
- Atuartut piumaffigikkit suut allassimaneraat oqaatigeqqullugit illillu (inersimasutut) allallutit ilitsersuullugit

Malugiuk! Atuartut allannerunissaat pingaarnertuguk, kukkunissaat pinnagit.

Utertitsivigininneq -qorsuk

- Atuartut kaammattukkit oqaaseqatigiinnik **uanga** atorlugu allasasut - ass. "uanga nipilersortarfimmiillunga nuannarivara", "umiatsiaasaliorama".
- Atuartut kaammattukkit nassuiaarpalaartumik nalilersuorpalaartumillu piffik/ sumiiffik aamma misigisimasartik pillugu allasasut - ass. "Pinnguartarfimmi **qullangaatsiartarlunga** issakatsiaarama assut nuannisarpunga".
- Atuartut **pisimasorsiut** atorlugu allannissaannik kaammattukkit.

Utertitsivigininneq- tungujortoq

- Atuartut piumaffigineqassapput piffissamik tulleriaralutik oqaaseqqanik allasasut, soorlu ass. "Siullermik", "Tulliani", "Naggataani"
- Atuartut kaammattukkit allataminni oqaluttuarpalaartumik kingulleqqiusorsorlugillu allasasut - ass. "Uanga nuannarinerpaasaraara pinnguartarfimmiillunga illuaqqami, tungujortup mikisup tunuaniittumi"
- Atuartut kaammattukkit tunngavilersuillutik nalilersuillutillu sumiiffik toqqagartik nuannarisartik pillugu allasasut - ass. "Igaffissuarmiinnerput nuannerpoq, pissutigalugu pannakaalioratta Mamarsaqaat"

ATUARFIGA

ATUAKKIORTUT: JULIE SUNDAHL AAMMA KRISTINA REISGAARD
AAQQISSUISUT: MANUMINA JAKOBSEN AAMMA KESTÅRAK DANIELSEN

Atuartut kukknersiunerimi naqqissuinermilu tapersersussavatit, killiffii aallaaviussapput.

KUKKUNERSIUINEQ NAQQISSUINERLU

ALLAREERNERMI

Kukknersiuneq sungaartoq

- Atuartut piumaffigkit inersimasutut imaluunniit Oqaatsit ikiutiniittutut allassimasut ataatigut titartassagaat
- Atuartut kaammattukkit allariikkatik inersimasutut allataninngaanniit ilaarsillutik allassagaat, kukkneqarnani allatat eqqaamasaannut annertusaasinnaammata

Kukknersiuneq qorsuk

- Atuartut oqaatsit ikiutit imaluunniit plakatimeersunik allariaatsinik misissuinissaannik sulikkissavatit, pisariaqarpat kukknersiuitillugit
- Atuartut kaammattukkit nassuiaallutik aammalu nalilersuerpaaartunik allataminnik nassaassasut - ass. "nuannersoq", "mikisoq", "aappaluttoq" - pisariaqassappat amerlanerusunik sulit allassinnaapput

Kukknersiuneq tungujortoq

- Atuartut piumaffigkit oqaatsinik atorluakkaminnik ujaasissasut naqqiillutillu - ass. "taanna", "una", "ingga"
- Atuartut kaammattukkit allataminni oqaatsinik nassuiaatinik kingulleqqiutinillu nassaassasut ilaartuillutillu - ass. "kusanarpoq", "nuannerpoq", "angisooq", "qangarnisaavoq", "ataani", "saniani", igaffissuarmi"
- Atuartut piumaffigkit tulleriissaarineq atorlugu allassimanersut - ass. "siullermik", "taava", "tulliani" aamma "naggataani"

ATUARFIGA

TAGGISIT

klassip ilua
timersortarfik
pinnguarterfik
arsartarfik
anitsiartarfik
sanasarfik
atuarfiup pisiniarfeeraa
assassortarfik

mikivoq
tunnguortoq
angisoq
najoruminarpoq
qorsuk
sungaartoq

NASSUIAATIT

OQALUUTIT

atorpoq
sisorarpoq
pinnguatinik sammisaqarpoq
nerivoq
pinnguarpog
pissisaarpoq

TAGGISIT

qarasaasiaq
akisaasat
atuakkat
issakatsiaarfik
pissisaarut
qalipaaitit

ALLAQQUISST

Atuarfigisanni ini/inersuaq nuannarisat aammalu nuannersumik
misigiffiginikuusat pillugu titartaagit tunngavilersuerpalaartumillu
allaaserinnillutit.

A4 → A3

TAGGISIT

atuarfiup
pisiniarfeeraa

pinnguarterfik

anitsiarterfik

arsarterfik

atuakkanik
atorniarterfik

atuareernermi
ornittagaq

klassip ilua

timersortarfik/eqaarsar-
tarfik

TAGGISIT

atuakkat

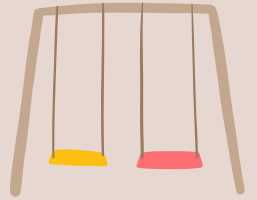
qarasaasiaq

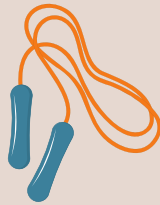
arsat

issakatsiaarfiit

pississarut

nerisassat

akitsit

qalipaaitit

ATUARFIGA

ATUAKKTORTUT: JULIE SUNDAHL AAMMA KRISTINA REISGAARD
AAQQISSUISUT: MANUMINA JAKOBSEN AAMMA KËSTÅRAK DANIELSEN

OQALUUTIT

pinnguarpoq

atuarpoq

unammivoq

ilorrisimaarnarpoq

sisorarpoq

pississaarpoq

nerivoq

titartaavoq

NASSUIAATIT

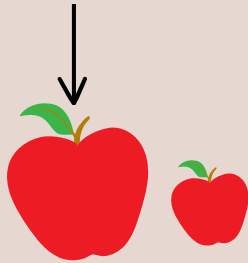
illarnarpoq

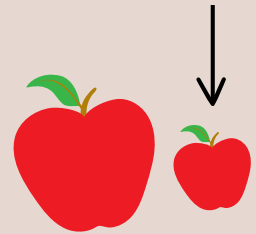
ilorrisimaarnartuminnieq

angisooq

mikivoq

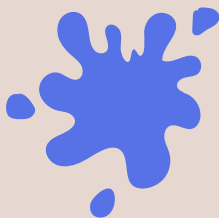
aappalaartoq

qorsuk

tungujortoq

sungaartoq

ATUARTSITSINERMI SAKKUSSAT

GraphoGame Kalaallisut

Atuartut peqatigalugit "GraphoGame Kalaallisut" atorluarneqarsinnaavoq.
Spili atuartunut nukarlerniittunut 6-9 ukiulinnut naqinnernik katiterinermullu sungiusartunut atugassiaavoq.
Pigeringgikkaanni uani aaneqarsinnaavoq:

Ilinniartitsunut ilitsersuut uani atuarneqarsinnaavoq:

https://iserasuaat.gl/emner/folkeskole/siammaavik/konkrete-materialer/graphogame?sc_lang=kl-gl

Sammissassatut siunnersuutit -kopiigassallu

Naqinnerit, naqinnerit nipaas, naqinnernillu katiteraluni sungiusartunut atorneqarsinnaavoq.
Atuarniarlerlaanut tulluarpoq.

Atuagaq atuarfimmi pigineqanngippat ibog-imi nassaarineqarsinnaavoq.

<https://ibog.ila.gl/reader/greenland/reader/index.html>

Sammissassatut siunnersuutit -kopiigassallu 2

Naqinnernik ilisarsisinnaangorsimasunut aammalu oqaatsinik takinernerulaartunik
allassinnaalersimasunut ikiuutaasinnaasutut ilanngunneqarsinnaavoq.

Atuagaq atuarfimmi pigineqanngippat ibog-imi nassaarineqarsinnaavoq.

<https://ibog.ila.gl/reader/greenland/reader/index.html>